

Sverre Steen-prisen 2004

”Fortida er ikke en hva den en gang var” er tittelen som Knut Kjeldstadli har gitt sin innføring i historiefaget, som siden 1991 har kommet i flere nye utgaver og er oversatt til mange språk. I tillegg til å fortelle om alle de utfordringer historikere står overfor når det gjelder valg av temaer, metoder, teorier og måter å forklare sin funn på, legger forfatteren stor vekt på hvordan historikernes produkter kan formidles og anvendes i samfunnet. Boka gjennomsyres av tro på at historieforskningen kan ha betydning og være relevant, og at dette forutsetter vilje og evne til å ta i bruk mange kanaler for å bringe fagstoff ut til et bredt og mangfoldig publikum.

Et aktuelt eksempel på prisverdig samspill mellom forskning og formidling er det store prosjektet ”Norsk innvandringshistorie”, som ble avsluttet i 2003, og som Knut Kjeldstadli har vært koordinator for. Han er også redaktør og medforfatter av det ruvende trebindsverket med samme navn, og har bidratt med perspektivrike sammenfatninger av ny kunnskap på et felt som har stor betydning i norsk samfunnsliv og aktuell debatt. Et av formålene har også vært å formidle stemmer som ikke alltid blir hørt, og gi nykommere muligheter til å identifisere seg med tidligere innvandrere gjennom 1100 år. Helt fra starten har prosjektet lagt vekt på mangfoldige formidlingsformer, slik som utstillinger, fjernsyns- og radioprogrammer, avisartikler, intervjuer og tallrike foredrag på skoler og i innvandrer miljøer.

Som historiker har Knut Kjeldstadli også i en rekke andre arbeider stått fram med en enestående evne til å gjøre lange linjer og overgripende samfunnssystemer levende gjennom gode fortellinger, ikke minst med utgangspunkt i livet til det som kalles vanlige mennesker. Det gjelder ikke minst i hans bind 4 i Oslo bys historie: ”Den delte byen, 1900-1948”, utgitt i 1990. Interessen for sosial- og spesielt byhistorie er også kommet til uttrykk gjennom en lang rekke artikler, foredrag og byvandring, og knytter seg til den store interessen for lokalhistorie og arbeiderhistorie i hovedstaden. Den samme kombinasjonen av skarpe synteser på nasjonalt nivå og formidling av dagligliv i ulike samfunnsklasser kjennetegner også ”Et splittet samfunn, 1905-1935”, utgitt i 1994 som bind 10 i Aschehougs Norgeshistorie. Gjennom disse verkene har Kjeldstadli nådd ut til et bredt publikum gjennom en direkte og engasjerende fortellerstemme.

I tillegg til sitt utrettelige virke som formidler, popularisator og deltaker i det offentlige ordskiftet, har Knut Kjeldstadli også levert viktige bidrag til historiefagets indre utvikling både nasjonalt og internasjonalt. Dette gjelder ikke minst på områder som historisk metode, arbeidslivshistorie, utviklingen av industrisamfunn og analyser av kollektive bevegelsers framvekst og

betydning. Hans vekselbruk mellom teoretisk fagutvikling, egen forskning og bruk av andre historikers arbeid i bredere sammenfatninger gjør at han er et naturlig valg som vinner av Sverre Steen-prisen for 2004.